

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	С Соціальні науки, журналістика та інформація
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	С 4 Психологія
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Біла Церква - 2025

Філософія. Робоча програма з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю С 4 Психологія, бакалаврський рівень вищої освіти / Укладачі: Л.М. Мельник, Біла Церква: БНАУ, 2025. - с. 20

Розробники: **Л.М. Мельник**, к. політ. н.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософських та політичних наук
(Протокол № 1 від 25 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри філософських та політичних наук,
к. політ. н., доцент

Л. М. Мельник

Гарант ОП «Психологія. Організаційна психологія»

Канд. псих. наук, доцент

О.П. Хомчук

Схвалено методичною радою
соціально-гуманітарного факультету
(Протокол № від 26 серпня 2025 р.)

Голова методичної ради,
канд. юрид. наук, доцент

І. В. Ковальчук

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	11
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	11
6.4.Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	17
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Філософія» для денної форми навчання виділено 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т. ч. аудиторних – 28 годин (лекції – 14 год., практичні заняття – 14 год.), самостійна робота студентів – 62 години.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація	<i>Обов'язкова</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: С 4 Психологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе		2-й	2-й
Загальна кількість академічних годин – 90		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	14 год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		14 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
	62 год.	110 год.	
		Підсумковий контроль: іспит	

Мета вивчення дисципліни «Філософія» - формування у здобувачів вищої освіти цілісного світогляду, що допомагає людині зрозуміти своє місце у світі, визначити сенс життя та ставлення до навколишньої дійсності, вивчення змісту основних категорій і понять, ознайомлення із наявними філософськими концепціями, що розкривають поліфонізм і плюралізм філософського мислення. Мета філософії – це не просто накопичення знань, а й постійний процес рефлексії, критичного осмислення реальності, визначення власних цінностей, переконань та принципів, пошук гармонії. Філософія вчить ставити під сумнів усталені ідеї, аналізувати аргументи, виявляти логічні помилки та формулювати власні обґрунтовані висновки.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Філософія» базується на знаннях циклу гуманітарних дисциплін: «Історія української державності і національної культури», «Психологія особистості», «Правничі студії».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Символ результатів навчання за спеціальністю С 4 Психологія відповідно до ОПШ	Результати навчання з дисципліни
<p>ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел</p>	<p>4.1. Уміти проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з філософських та літературних джерел. 4.2. Уміти формулювати власні креативні обґрунтовані судження на основі аналізу світоглядних проблем сучасного світу на підставі інноваційних форм соціального та природного життя людства. 4.3. Уміти володіти філософськими знаннями як квінтесенцією наукового пізнання, оцінювати недоліки і переваги, виявляти гнучке мислення, бути відкритим до нових ідей.</p>
<p>ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>	<p>17.1. Уміти абстрактно мислити, застосовувати у теоретичному дослідженні аналіз і синтез як методи пізнання. 17.2. Уміти формулювати висновок щодо окремих проблем і аргументів для розв'язання практичних завдань, критично осмислювати фундаментальні питання буття, пізнання та людського існування. 17.3. Уміти співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій з розумінням професійного та суспільного контексту.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

Змістовий модуль 1. Філософія як специфічна форма усвідомлення дійсності. Історія філософії.

Тема 1.1. Філософська думка Стародавнього Сходу.

Тема 1.2. Антична філософія.

Тема 1.3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.

Тема 1.4. Філософська думка в Україні.

Змістовий модуль 2. Систематизація філософського знання.

Тема 2.1. Онтологія та діалектика.

Тема 2.2. Гносеологія. Філософська антропологія.

Тема 2.3. Філософія екзистенціалізму. Культура та цивілізація.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№№ тем лекцій	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	П	СРС		Л	П	СРС
Змістовий модуль 1. Філософія як специфічна форма усвідомлення дійсності. Історія філософії.								
Тема 1	15	2	2	11	16	1		15
Тема 2	20	2	2	16	14	1	1	12
Тема 3	15	2	2	11	15			15
Тема 4	20	2	2	16	15	1	1	13
Разом за модуль 1	70	8	8	54	60	3	2	55
Змістовий модуль 2. Систематизація філософського знання.								
Тема 5	15	2	2	11	22	1	1	20
Тема 6	15	2	2	11	16	1		15
Тема 7	20	2	2	16	22	1	1	20
Разом за модуль 2	50	6	6	38	60	3	2	55
Всього годин	120	14	14	92	120	6	4	110

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Філософія як специфічна форма усвідомлення дійсності. Історія філософії.	
<p>Тема 1.1. Філософська думка Стародавнього Сходу.</p> <p>Поняття філософії, її значення в системі вищої освіти. Предмет, структура та функції філософії. Світогляд. Історичні типи. Риси філософського мислення. Філософія Стародавньої Індії. Школи астики. епічна література про людину, її походження та існування Неортодоксальні школи індійської філософії. Філософія Стародавнього Китаю. Етика Конфуція. Філософські погляди Лао-цзи.</p>	2
<p>Тема 1.2. Антична філософія.</p> <p>Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування (Сократ). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Платонізм і неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Софісти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.</p>	2
<p>Тема 1.3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.</p> <p>Розвиток християнства в Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Вчення Фоми Аквінського про єдність душі й тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки. Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія. Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський).</p>	2
<p>Тема 1.4. Філософська думка в Україні.</p> <p>Становлення і розвиток світогляду давніх слов'ян: міфологія, запровадження християнства. Становлення філософії у Києво-</p>	2

Могилянській академії. Г. С. Сковорода — фундатор української філософії. Філософські ідеї Т. Шевченка. Соціально-філософські погляди Л. Українки, М. Драгоманова, І. Франка. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В. Винниченко, М. Грушевський, В. Зеньковський та ін.). Філософія національної самобутності (Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький та ін.). Філософська спадщина Д. Чижевського. Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.	
Разом за змістовий модуль 1	8
Змістовий модуль 2. Систематизація філософського знання	
Тема 2.1. Онтологія та діалектика. Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Суспільне й індивідуальне буття. Буття речей, процесів і станів природи. Матерія і свідомість. Основні форми існування матерії. Проблема єдності світу. Сутність і структура свідомості. Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика та еkleктика.	2
Тема 2.2. Гносеологія. Філософська антропологія. Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна і відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини. Філософська антропологія: предмет і завдання. Соціокультурні означення буття людини в філософії: архетип, ментальність, ідентичність. Людина як предмет філософського осмислення.	2
Тема 2.3. Філософія екзистенціалізму. Культура та цивілізація. «Екзистенціальна філософія» та її різновиди (С. К'єркегор, М. Гайдеггер, А. Камю, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс). Життя і смерть, сенс існування, проблема свободи. Причини виникнення екзистенціалізму. Основні компоненти філософії екзистенціалізму. Поняття цивілізація. Взаємозв'язок культури і цивілізації. Національні культури та культура загальнолюдська. Глобальні проблеми сучасної цивілізації.	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Всього	14

6.2. Теми практичних занять

№ п/п	Тема і зміст заняття	К-сть год
1	<p>Тема 1. Філософські школи Стародавнього Сходу.</p> <p>1. Веди як духовна основа формування та розвитку давньоіндійської філософії.</p> <p>2. Філософські школи Стародавньої Індії:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) ортодоксальні (астика) – міманса, веданта, санкх'я, йога, ньяя, вайшешика;</p> <p style="padding-left: 20px;">б) неортодоксальні (настика) – чарвака-локаята, буддизм, джайнізм.</p> <p>3. Основні філософські школи Стародавнього Китаю:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) конфуціанство;</p> <p style="padding-left: 20px;">б) даосизм;</p> <p style="padding-left: 20px;">в) легізм (фа-цзя).</p>	2
2	<p>Тема 2. Періодизація античної філософії.</p> <p>1. Основні етапи розвитку античної філософії.</p> <p>2. Досократичний період в розвитку грецької філософії: мілетська школа, Геракліт, піфагорійці, елейська школа.</p> <p>3. Філософські погляди Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита.</p> <p>4. Елліністично-римська філософія: стоїцизм, скептицизм, епікуреїзм, неоплатонізм.</p>	2
3	<p>Тема 3. Основні етапи розвитку філософії Середньовіччя та доби Відродження.</p> <p>1. Головні риси та основні етапи розвитку середньовічної філософії.</p> <p>2. Патристика:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) східна (грецька) – Оріген, Василій Великий, Григорій Назіанзін, Григорій Нісський, Діонісій Ареопагіт, Іоанн Дамаскін;</p> <p style="padding-left: 20px;">б) західна (латинська) – Тертулліан, Августин Аврелій.</p> <p>3. Схоластика. Проблема універсалій:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) реалізм: Ансельм Кентерберійський, Тома Аквінський;</p> <p style="padding-left: 20px;">б) номіналізм: Іоанн Росцелін, Вільям Оккам;</p> <p style="padding-left: 20px;">в) концептуалізм: П'єр Абеляр.</p> <p>4. Доба Відродження:</p> <p style="padding-left: 20px;">а) європейський гуманізм: Франческо Петрарка, Лоренцо Валла, Мішель Монтень, Еразм Роттердамський;</p> <p style="padding-left: 20px;">б) натурфілософія: Джордано Бруно, Галілео Галілей, Микола Коперник.</p>	2
4	<p>Тема 4. Історія філософської думки в Україні.</p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Давньослов'янська міфологія — колыска філософської думки України-Русі. 2. Філософська думка Київської Русі. 3. Філософські ідеї в духовній культурі України XII–XIII ст. 4. Гуманізм епохи Відродження в Україні. 5. Філософія в Києво-Могилянській академії. Філософія Г. Сковороди. 6. Український романтизм. 7. Українська академічна філософія. Філософські погляди П. Юркевича. 8. Світоглядно-філософська ситуація в Радянській та сучасній Україні. 	2
5	<p>Тема 5. Онтологія. Принципи та закони діалектики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософське осмислення проблеми буття. 2. Основні форми буття. 3. Простір та час: фізичний, соціальний та історичний вимір. 4. Основні принципи діалектики. 5. Закони діалектики: Закон єдності і боротьби протилежностей, Закон взаємного переходу кількісних і якісних змін, Закон заперечення заперечення. 6. Основні категорії діалектики. 	2
6	<p>Тема 6. Теорія пізнання. філософська антропологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи теорії пізнання. 2. Пізнання як відображення. Суб'єкт і об'єкт пізнання. 3. Єдність чуттєвого і раціонального в пізнанні. 4. Емпіричний і теоретичний рівні пізнання. 5. Творчість та інтуїція. 6. Проблема істини, її критерії. 7. Проблема людини в історії філософії. 8. Філософська антропологія як напрям в сучасній філософії: М. Шелер, А. Гелен, Г. Плеснер, О. Больнов. 9. Філософські аспекти антропосоціогенезу: біологічне та соціокультурне в людині. 	2
1	<p>Тема 7. Філософія екзистенціалізму. Культура та цивілізація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фундаментальна онтологія Мартина Гайдеггера. 2. Екзистенціальна філософія К. Ясперса. 3. Проблема гуманізму в технократичному суспільстві. 4. Філософія існування Ж.П. Сартра. 5. Екзистенціалізм в літературі. Роман «Чума» А. Камю. 	2

РАЗОМ	14
--------------	-----------

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	<p>Тема 1. Людина та суспільство</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте, в чому полягають особливості концепції сталого розвитку суспільства. 2. Назвіть головні досягнення незалежної України, її перспективи та можливості розвитку. 3. Поясніть суть маніпуляції свідомістю. 4. Розкажіть про особливості війни як соціального явища. 	11
2	<p>Тема 2. Філософія Нового часу.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте, в чому полягала привабливість індустріального суспільства, які сформували його впродовж XVII-XIX ст. 2. Розкажіть про головні риси раціоналізму в європейській філософії XVII-початку XVIII ст. 3. Поясніть, завдячуючи яким факторам з'явився французький матеріалізм XVIII ст. 4. Розкажіть про особливості англійського ідеалізму XVIII ст. 	16
3	<p>Тема 3. Німецька класична філософія.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть головні причини, що обумовили необхідність розробки класичної німецької філософії. 2. Визначте головні причини розвитку німецької філософії у посткантанську епоху (Й.-Г. Фіхте, Ф.В.Й. Шеллінг). 3. Назвіть досягнення Еммануїла Канта - засновника німецької класичної філософії. 4. Проаналізуйте зміст діалектичної філософії Г. Гегеля. 	11
4	<p>Тема 4. Сучасна світова філософія.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте особливості некласичної філософії кінця XIX-початку XX століття. 2. Поясніть ваше розуміння філософії життя. 3. Розкажіть про антропологічні напрями філософії XX століття. 4. Назвіть головні особливості герменевтики. 	16
5	<p>Тема 5. Логіка як основа філософського світогляду.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p>	11

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте роль мислення в процесі пізнання. 2. Поясніть предмет і значення логіки. 3. Розкажіть про історію логіки та основні етапи її розвитку. 4. Назвіть головні особливості логічної форми та логічної семантики. 	
6	<p>Тема 6. Етика.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст моралі як виду соціальної регуляції людської поведінки. 2. З'ясуйте, що таке честь і гідність. 3. Які основні риси морального обов'язку. Совість як контрольно-імперативний механізм моральної свідомості особистості. 4. Щастя як етична категорія. 	11
7	<p>Тема 7. Філософія психології.</p> <p>Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте філософсько-теоретичну складову психології. 2. Дайте загальну характеристику розуміння свідомості у фрейдизмі і неофрейдизмі. 3. Назвіть рівні і форми суспільної свідомості. 4. Особливості когнітивної психології філософа Жана Піаже. 	16
Всього годин		110

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.3. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Філософія як особлива форма освоєння людиною світу.
2. Філософія як духовна основа відродження України.
3. Структура філософського знання.
4. Особливості розуміння предмету філософії в історії філософії.
5. Історичні типи світогляду.
6. Функції філософського знання.
7. Веди як найдавніша пам'ятка духовної культури арійської Індії.
8. Філософія буддизму.
9. Йога – як релігійно-ідеалістична система.
10. Конфуціанська філософія в культурі Китаю.
11. Лао-цзи – давньокитайський філософ і мудрець.
12. Філософія даосизму.
13. Натурфілософська проблематика в досократичній філософії.
14. Формування в античності діалектичних поглядів на природу і суспільство (Геракліт).

15. Формування та розвиток атомістичних ідей в античній філософії (Демокрит, Епікур, Тіт Лукрецій Кар).
16. Маєвтика Сократа як зразок діалектичного мислення.
17. Вчення Платона про державу.
18. Філософські погляди Аристотеля.
19. Філософія стоїцизму.
20. Зародження та становлення християнської філософії: історичні, культурні передумови виникнення.
21. Августин Аврелій як видатний представник західної патристики.
22. Схоластика як історико-культурне явище західнохристиянського середньовіччя.
23. Проблема універсалій у філософії Середніх віків.
24. Історичне значення філософії доби Відродження.
25. Гуманістичні погляди Еразма Роттердамського.
26. Соціально-політичні доктрини Ренесансу: Нікколо Макіавеллі, Томас Мор.
27. Загальна характеристика філософії Нового часу.
28. Френсіс Бекон – засновник емпіричного напрямку в філософії Нового часу.
29. Раціоналізм Рене Декарта.
30. Вчення про державу Томаса Гоббса.
31. Загальна характеристика Просвітництва у Франції.
32. Соціальна філософія Жан-Жака Руссо.
33. Світове значення німецької класичної філософії.
34. Еммануїл Кант – фундатор німецької класичної філософії.
35. Натурфілософія Фрідріха Шеллінга.
36. Філософія історії Йогана Фіхте.
37. Діалектичні ідеї в філософії Георга Гегеля.
38. Антропологічна філософія Людвіга Фойєрбаха.
39. Загальна характеристика некласичної філософії XIX століття.
40. Життя і творчість Фрідріха Ніцше.
41. Значення ідей Сьорена К'єркегора для розвитку західної філософської думки.
42. Герменевтика як метод гуманітарних наук.
43. Філософська антропологія Макса Шелера.
44. Французький екзистенціалізм.
45. Феноменологія Едмунда Гуссерля.
46. Екзистенційна філософія Карла Ясперса.
47. Філософія прагматизму.
48. Міфологічний світ стародавніх слов'ян.
49. Філософська культура Київської Русі.
50. Українська полемічна література XVI століття. Духовні пошуки Івана Вишенського.
51. Філософія професорів Києво-Могилянської академії.
52. Філософія Григорія Сковороди.

53. Філософія серця Памфіла Юркевича.
54. Проблеми суспільного прогресу, свободи людини і нації у творах Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Драгоманова, Михайла Грушевського.
55. Концепція ноосфери Володимира Вернадського.
56. Українська філософія ХХ століття.
57. Формування уявлень про буття в історії філософії.
58. Види буття та їх специфіка.
59. Буття людини у світі – провідна тема філософії ХХ століття.
60. Рух як форма існування матерії.
61. Сучасне розуміння простору і часу в філософії і науці.
62. Діалектика як філософська теорія розвитку.
63. Категорії діалектики як універсальні форми мислення.
64. Закони діалектики.
65. Формування уявлень про свідомість в історії філософії.
66. Рівні і форми суспільної свідомості.
67. Гносеологія як філософське вчення про пізнавальну діяльність.
68. Суб'єкт і об'єкт в пізнавальній діяльності.
69. Чуттєвий та раціональний рівень пізнання.
70. Загальна характеристика методів наукового пізнання.
71. Наука як особлива форма теоретичного пізнання світу.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у формі семінарів-практикумів з виконанням індивідуальних завдань, застосовуються такі методи, як мозковий штурм, евристична бесіда, структуроване есе, рольова гра.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Філософія» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Результати поточного (практичні заняття, усі види самостійної роботи) і рубіжного (модульного) контролів оцінюються за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень за усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються здобувачу вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи.

Результати оцінювання здобувача виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ, які автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт. Максимально можлива кількість балів: практичні заняття – 30; самостійна робота – 30, модульний контроль – 10.

За умови повного виконання навчального навантаження та отримання здобувачем не менше 60 балів, його допускають до підсумкового контролю – іспиту. Максимальна кількість балів, яку отримує на іспиті – 30 балів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні роботи, командні та індивідуальні проєкти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Основними видами самостійної роботи є: написання курсового проєкту, підготовка фахових доповідей, презентацій, рефератів, есе, участь у командних проєктах.

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті здійснюється відповідно до чинного Положення https://education.btsau.edu.ua/sites/default/files/DOC/pologenua/polog_neformal_osvita_2024.pdf.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляють в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводять у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C	Задовільно	
64-74	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Назва категорії	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Модульний контроль		ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
По змістовним модулям	5	5	10	10	5	5	10	10	10	30	100
За весь курс	10		20		10		20		10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point.

2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії.
5. Інформаційні ресурси професійного спрямування.

Технічні засоби: Мультимедійний проектор Sony, комп'ютер AMD Sempron, акустична система Phonic Radio microfon Voto-HDW-606. Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, Firefox. Системи дистанційного навчання: Moodle (teach.btsau.net.ua), Zoom.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бичко І., Бичко А., Табачковський В., Ярошовець В. Філософія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 648 с.
2. Губерський Л. Філософія: підручник; 2-ге вид., перероб. та доп. Фоліо, 2017. 621 с.
3. Конверський А.Є. Логіка: підручник. 2-ге вид. виправлене. К.: ВПЦ «Київський університет», 2017. 391 с.
4. Лузан А.О. Вступ до філософії: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 136 с.
5. Основи філософії: навч. посіб. / С. Симоненко, О. Сулим, М. Шмиголь та ін.; за ред. М. Шмиголя. 2019. К.: Центр навчальної літератури. 412 с.
6. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: підручник / В. Лозовий, М. Требін, М. Горлач та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 1028 с.
7. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів: Львівська політехніка, 2019. 596 с.
8. Philosophy: teaching guide for foreign students / A.V. Sinitsyna, U.R. Mandryk. Львів: «Новий Світ – 2000», 2019. 200 с.

Додаткова література

1. Гринів О. Історія української філософії. Львів: Тріада плюс, 2015. 302 с.
2. Історія української філософії: підручник / М. Ю. Русин, І. В. Огородник, С. В. Бондар та ін. К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. 591 с.
3. Історія української філософії: хрестоматія / упоряд. М. В. Кашуба. Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2004. 356 с.

4. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Полтава: РВВ ПДАА, 2010. 381 с. URL: <http://posek.km.ua/biblioteka/Ф/Філософія%20Киричок%20О.Б..pdf>
5. Конверський А. Є. Сучасна логіка (класична та некласична). 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2017. 294 с.
6. Ратніков В. Основи філософії науки і філософії техніки: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с.
7. Ратніков В. С., Макаров З. Ю. Історія та філософія науки. Хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова Книга, 2009. 411 с.
8. Стружевський В. Онтологія. Київ: Дух і літера; Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2014. 312 с.
9. Філософія [Електронний ресурс]: навч. посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ, 2019. 368 с. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25746/Filosofiya_18.pdf?sequence=2&i%20sAllowed=y
10. Філософія історії: навч. посіб. / Найчук А. В., Ганаба С. О. Кам'янецьПодільський: Зволейко Д. Г. 2020. 203 с.
- 11.Ордіна Л.Л. Соціокультурна підготовка майбутнього філолога-перекладача засобами народної педагогіки /Л.Л. Ордіна // «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 23-24 березня 2023 р.). – Біла Церква, 2023. – С.
- 12.Ордіна Л. Л. Світоглядна культура особистості як педагогічна проблема / Л. Л. Ордіна // Modern tools and methods of scientific investigations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Antwerp, December 8, 2023). - Antwerp, Kingdom of Belgium, 2023. - P 268-270.
- 13.Ордіна Л. Л. Проблеми соціокультурної адаптації особистості в умовах російсько-української війни / Л. Л. Ордіна // Матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 11-12 квітня 2024 р.). - Біла Церква, 2024. - С. 16-19. <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/11094>
- 14.Ордіна Л.Л. Вплив українського менталітету на розвиток духовної культури особистості /Л.Л.Ордіна//Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 10-11 квітня 2025 року.). - Біла Церква, 2025. - С. 15-17

Адреси сайтів в INTERNET

1. Е-бібліотека «Чтиво» <http://chtyvo.org.ua>
2. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>
3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
4. Книжкова палата України імені Івана Федорова <http://www.ukrbook.net/>
5. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника <http://www.library.lviv.ua/>
6. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
7. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання www.nbu.gov.ua
9. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/>
10. Сайт альманаху «Грані» <http://www.grani.org.ua/>
11. Сайт Інституту філософії НАНУ ім. Г.С. Сковороди <https://www.filosof.com.ua>
12. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>
13. Харківська державна наукова бібліотека України імені В. Короленка <http://korolenko.kharkov.com/>
14. Stanford Encyclopedia of Philosophy <https://plato.stanford.edu/contents.html>
15. Наукова бібліотека Білоцерківського національного аграрного університету <https://library.btsau.edu.ua/електронна-бібліотека/>